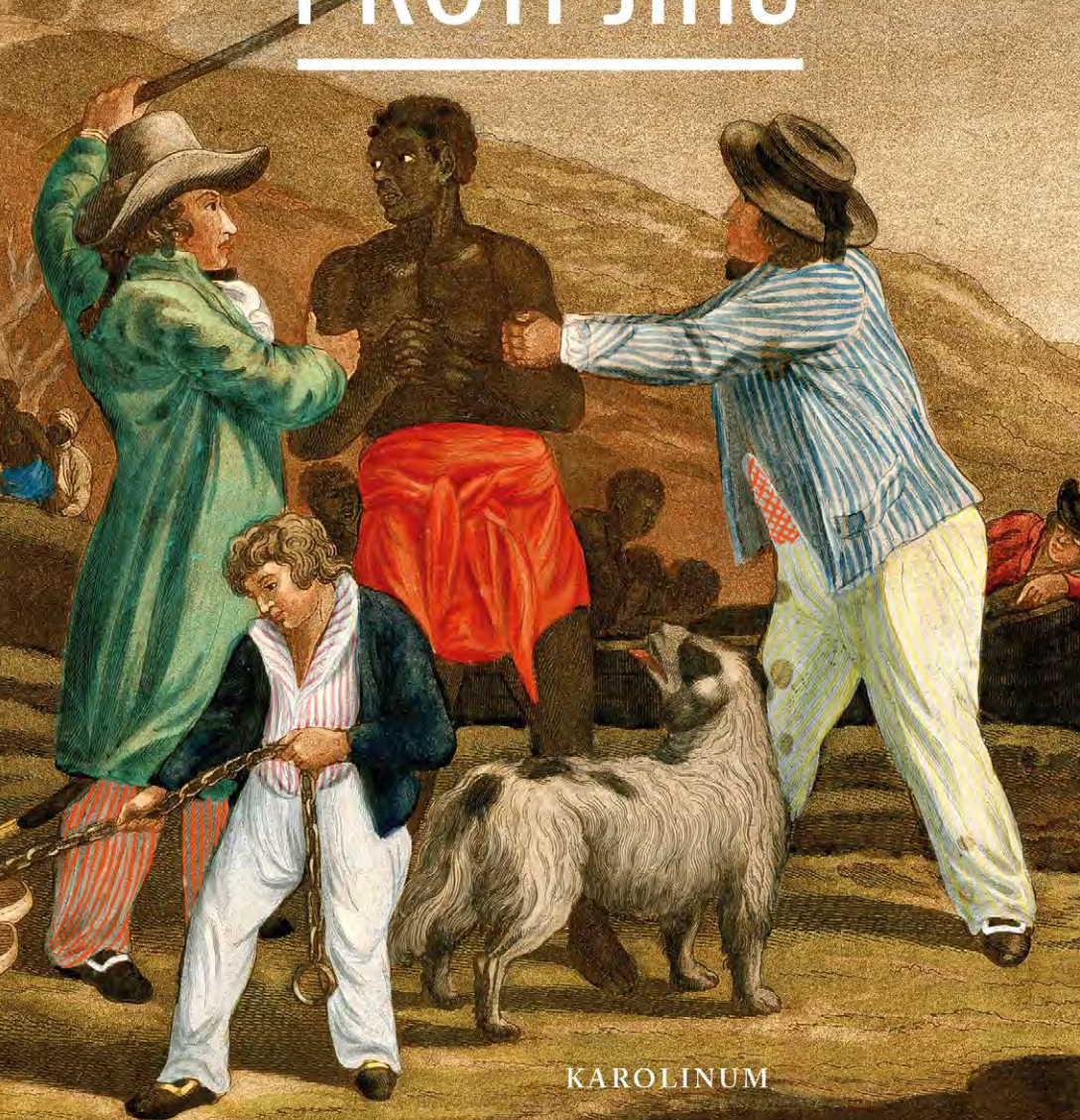


Josef Opatrný

VÁLKA SEVERU PROTI JIHU



KAROLINUM

Válka Severu proti Jihu

Josef Opatrný

Vydala Univerzita Karlova
Nakladatelství Karolinum
Redakce Kamila Veselá
Grafická úprava Zdeněk Ziegler
Mapy Jaroslav Synek
Sazba DTP Nakladatelství Karolinum
Vydání třetí, upravené

© Univerzita Karlova, 2017

© Josef Opatrný, 2017

Tato kniha vznikla na Univerzitě Karlově
v rámci programu PROGRES Q09: Historie –
Klíč k pochopení globalizovaného světa.

ISBN 978-80-246-3555-2

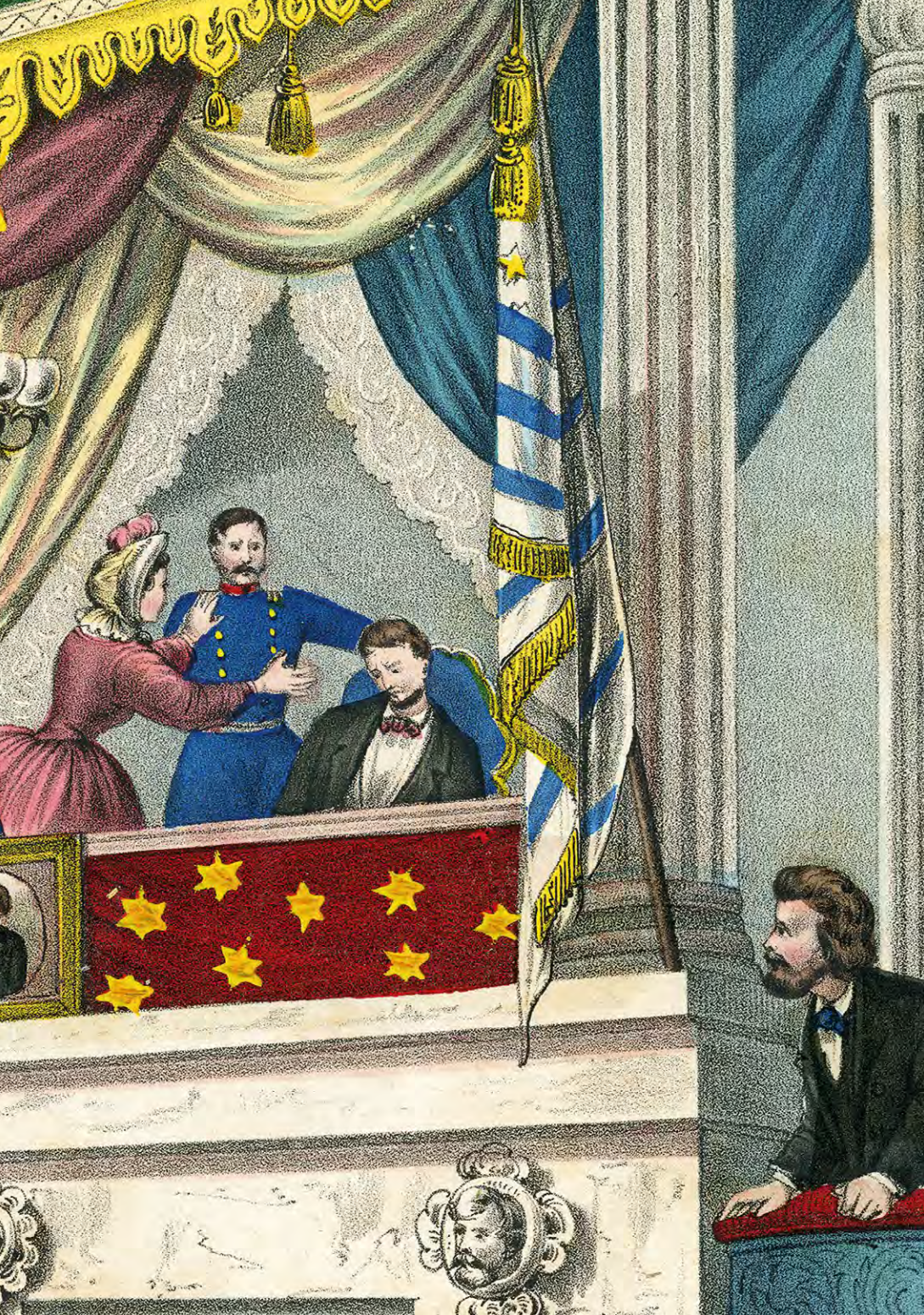
ISBN 978-80-246-3569-9 (pdf)



Univerzita Karlova
Nakladatelství Karolinum 2018

www.karolinum.cz
ebooks@karolinum.cz







Milovaným vnoučatům Lízince a Richardovi

Obsah

Úvodem	/11
Poznámka ke třetímu doplněnému a pozměněnému vydání	/13
Prolog	/19
Na cestě k občanské válce	/25
Virginie versus John Brown	/52
Rozdělený dům	/80
Dunění bubnů	/105
Iluze a nerozhodnost	/135
Monitor a Merrimac	/171
Homestead Act a zrušení otroctví	/215
Gettysburg	/238
Na cestě k vítězství	/269
... a k porážce	/289
Volby roku 1864	/310
Appomattox	/327
Rekonstrukce – plány a skutečnost	/347
Stručná chronologie občanské války a rekonstrukce	/367
Bibliografická poznámka	/370
Summary	/375
Zdroje vyobrazení	/378
Seznam map	/382

Úvodem

Tato kniha není pouze historií občanské války ve Spojených státech. Milovníci vojenské historie vyčítají jejímu autorovi, že věnoval operacím armád Unie a Konfederace menší pozornost než politickému a ekonomickému kontextu, v němž probíhaly. Musím jim v tom dát za pravdu. Důraz je skutečně kladen na některé „nevojenské“ stránky krvavého konfliktu, který před více než sto lety poutal pozornost nejen americké, ale i světové veřejnosti. Konfliktu, jehož výsledek vytvořil podmínky pro přeměnu sice bohatého, politicky však málo významného státu v jednu z největších světových mocností. Tak jako za každé občanské války docházelo přitom i za války Severu proti Jihu, jak je u nás díky inovativně přeloženému titulu díla Margaret Mitchellové¹ tato válka nejčastěji nazývána, k věcem, na něž by vítězové i poražení rádi zapomněli. Na druhé straně se však stala celá řada událostí z let 1861–1865 součástí americké tradice, k níž se hlásí Američané dodnes, aniž by toto konstatování znamenalo, že na ně nazírají ze stejného úhlu a mají na ně stejný názor. Americkou občanskou válku samozřejmě stále zkoumají vojenští historikové. Pro ně byla významná z hlediska zavádění nových zbraní, například pancéřované lodi či masivního využití moderních komunikačních prostředků, ať to už byla železnice, nebo telegraf.² A protože tvář války byla tak různorodá, lze sledovat v práci daného rozsahu blíže jen některé momenty včetně oněch svrchu zmiňovaných širších souvislostí. S nadějí, že pomohou čtenáři vytvořit odpovídající obraz

1) Margaret Mitchellová (1900–1949), americká autorka jediného románu *Gone with the Wind* (1936, *Odváto větrem*), česky vyšlo poprvé roku 1938 s názvem *Jih proti Severu*. Kniha bývá považovaná za neúspěšnější americký román 20. století. Získala Pulitzerovu cenu, byla vydána asi v osmi milionech výtisků ve více než 40 zemích světa, přeložena do 30 různých jazyků a několikrát zfilmována.

2) K roli americké občanské války v modernizačním procesu válečnictví vůbec srov. Edward HAGERMAN, *The American Civil War and the Origins of Modern Warfare*, Bloomington 1988.

o době a lidech, kteří byli protagonisty i bezejmennými hrdiny událostí. Význam války přitom mimo veškerou pochybnost přesáhl hranice Spojených států a zařadil ji mezi důležité milníky světových dějin.

Poznámka ke třetímu, doplněnému a pozměněnému vydání

Když jsme v polovině 80. let diskutovali v nakladatelství Mladá fronta o možnosti vydat v dodnes kladně hodnocené edici Archiv práci o americké občanské válce, nikdo z nás, redaktoři Petr Křivský a Vladimíra Křížanová, jejíž památku musím tímto připomenout, či vedoucí řady Jan Halada, nepředpokládal, že v roce 1998 vyjde druhé vydání titulu a myslet na třetí vydání v roce 2017 bylo za hranicí fantazie. Hlavní předmět sporů, či spíše přátelských diskusí, představoval problém proporcí pasáží věnovaných bitvám a válečnému dění vůbec a těch částí publikace, kde čtenář získá přehled o širším kontextu událostí. Vzhledem k tomu, že v Československu v té době existovalo jen minimum titulů k americkým dějinám, přičemž musím s politováním konstatovat, že se v tomto ohledu dnes změnila situace v oblasti kvalitních prací jen velmi málo, dohodli jsme se nakonec na variantě zdůrazňující širší pohled a ohlas prvního vydání ukázal správnost této volby. *Válka Severu proti Jihu* z pultů brzy zmizela, čímž se zájem o tuto problematiku u české veřejnosti nevyčerpal. Dosvědčovalo to rozhodnutí nakladatelství Libri vydat na konci 90. let druhé vydání, jež se od vydání prvního lišilo ve dvou směrech. Zcela přepracována byla poslední kapitola věnovaná problematice rekonstrukce, původně koncipovaná jako stručný epilog. Jí získal čtenář přesnější představu o letech, která měla v řadě ohledů pro další vývoj Spojených států stejně velký význam jako výsledek války za sjednocení Unie. Druhá změna byla pak v obrazové příloze, jíž tvořily zejména reprodukce ocelorytin a xylografií z druhé poloviny minulého století. Ocelorytiny, zobrazující některá místa v práci zmiňovaná, pocházely z velké části ze známé publikace *Mayer's Universum*. Xylografie pak byly výběrem z ilustrací ke knize Josefa Čermáka *Dějiny občanské války s připojením zkušeností českých vojáků* (1889). Menší část ilustrací představovaly reprodukce dobových fotografií, jež jsme zařadili jako jistý symbol. Byla to totiž právě americká občanská válka, již jako první ozbrojený konflikt důkladně zdokumentovali fotografové obou bojujících stran. Podstatného rozšíření doznala

z pochopitelných důvodů bibliografická poznámka, kde se objevily některé tehdy nové tituly, z nichž jsem výslovně upozorňoval na vynikající, dnes už klasickou práci Jamese M. McPhersona *Battle Cry of Freedom*,³ jejíž autor pak ve studiu problematiky občanské války dál pokračoval a vydal další autoritativní publikace.⁴

Změn v jiných částech textu bylo jen minimálně, pouze tam, kde mě kolegové či čtenáři, jimž jsem za jejich připomínky dodnes vděčen, upozornili na několik faktických chyb, nedokonale provedenou korekturu či nepřesné, více výkladů připouštějící formulace. Nově byla také připojena stručná chronologie občanské války a poznámky. Ty zejména charakterizují jednotlivé postavy (včetně jejich životopisných dat) a vysvětlují historické termíny či některé další, méně frekventované či známé pojmy.

Téměř dvacet let po druhém vydání publikace mne překvapilo Nakladatelství Karolinum, s nímž spolupracujeme desítky let při vydávání našich prací věnovaných problematice hispánského světa, ať je to Španělsko, či Latinská Amerika,⁵ nabídkou vydat *Válku Severu proti Jihu* potřetí. Nabídkou o to lichotivější, že sice trvá česká vydavatelská bída, co se týče kvalitních prací k dějinám Spojených států, díky jakémusi příznivému řízení osudu však neplatí tento povzdech pro knihy věnované občanské válce v USA. Hned na počátku 90. let shrnul Vladimír Dolínek v článku v *Historii a vojenství*⁶ výsledky své průkopnické práce, již představil v roce 1971 jenom v podobě nepublikované disertace, připuštěné k obhajobě až dvacet let po napsání!⁷ Už před polovinou 90. let vyšla kolektivní publikace vydaná pod

3) James M. McPHERSON, *The Battle Cry of Freedom: The Civil War Era*, New York 1988.

4) Srov. James M. McPHERSON, *Drawn With the Sword: Reflections on the America Civil War*, New York 1995; týž, *What They Fought For, 1861–1865*, New York 1995; týž, *Ordeal by Fire: The Civil War and Reconstruction*, New York 2001.

5) Srov. zde texty ke stále sledovanému působení jezuitů České provincie Tovaryšstva Ježíšova v Americe, vztahům České republiky a státních celků, které její existenci předcházely, k zemím Latinské Ameriky, české emigraci v těchto státech nebo některé tituly k problémům, jež jsou předmětem studia Střediska ibero-amerických studií a jeho pracovníků už dlouhou dobu. Např. Josef OPATRŇÝ, *José Antonio Saco y la búsqueda de la identidad cubana* (= *Ibero-Americana Pragensia*, Suppl. 24), Praha 2009; nebo Josef OPATRŇÝ, Michal ZOUREK, Lucía MAJLÁTOVÁ, Matyáš PELANT, *Las relaciones entre Checoslovaquia y América Latina 1945–1989 en los archivos de la República checa* (= *Ibero-Americana Pragensia*, Supplementum 38), Praha, 2015.

6) Vladimír DOLÍNEK, Účast Čechů v americké občanské válce, *Historie a vojenství*, 1991, č. 4, s. 3–17.

7) Vladimír DOLÍNEK, *Účast Čechů v americké občanské válce*, kandidátská disertační práce, Praha 1971.

jménem Leonida Křížka, zaměřená především na vojenské události a otázky konfliktu,⁸ a o několik let později se začal problematikou války zabývat Jiří Hutečka. Už jako oponent Hutečkovy diplomové práce jsem s potěšením konstatoval nejen jeho nadšení a zápal, ale seriózní přístup k tématu a nepochybnou inteligenci, tedy záruky úspěšné práce historika.⁹ Hutečka pak své kvality potvrdil doktorskou disertací, časopiseckými články¹⁰ a nakonec znamenitým rozsáhlým knižním titulem *Země krví zbrocená. Americká občanská válka 1861–1865*.¹¹ Tak jako ve svých dalších textech se zde soustředil zcela plánovitě na vojenskou stránku konfliktu, je konec konců historikem vojenství, aniž by zůstal u tradičních postupů vojenských dějin, „zabývajících se v lepším případě detailním průběhem bojových operací a v horším případě faktograficky obsesivním popisem všeho možného – od organizace a administrativu přes pevnosti, zbraně až po uniformy“,¹² a prezentuje svoji knihu jako „pokus o ‚inovativní‘ přístup k dějinám vojenství“.¹³ Výslovně přitom konstatuje: „Rozhodnutí soustředit se primárně na vojenské aspekty konfliktu zároveň této práci umožňuje vymezit se vůči svému předchůdci, dílu Josefa Opatrného, které se z rozhodnutí autora zaměřuje především na politickou stránku věci a válku jako takovou poněkud odsouvá do pozadí. Oba texty, každý nahlížející daný problém z jiného úhlu a zcela jinými metodami, se tak mohou svým způsobem zdárně doplňovat.“¹⁴

Jen o málo později než Hutečku přitáhla občanská válka pozornost dalšího mladého historika Marka Vlhy. Ten dospěl k občanské válce přes studium české emigrace v USA v 19. století a kromě fundamentálního spisu *Mezi starou vlastí a Amerikou*¹⁵ tak mohl vydat pečlivou edici dopisů čtyř z českých účastníků americké občanské války – *Dopisy z války severu proti jihu*,¹⁶ ještě předtím ale také článek o amerických ženách válečného

8) Leonid KRÍŽEK a kol., *Americká občanská válka*, Praha 1994.

9) Hutečka ji později proměnil v přínosný knižní titul: Jiří HUTEČKA, *Generál a jeho historikové. Robert E. Lee a americká historiografie*, Olomouc 2005.

10) Jiří HUTEČKA, Psychologie porážky: Robert E. Lee a Pickettova zteč, *Historie a vojenství*, 2005, č. 2, s. 313–336.

11) Jiří HUTEČKA, *Země krví zbrocená. Americká občanská válka 1861–1865*, Praha 2008.

12) Tamtéž, s. 9.

13) Tamtéž.

14) Tamtéž.

15) Marek VLHA, *Mezi starou vlastí a Amerikou*, Brno 2015.

16) Marek VLHA, *Dopisy z války severu proti jihu*, Brno 2010.

pětiletí.¹⁷ Nakonec vyšla možná trochu neústrojně v edici „polozapomenu-
tých válek“ nakladatelství Epoque další práce českého autora Ivana Brože,
Hvězdy proti hvězdám (Americká občanská válka 1861–1865).¹⁸ Neústrojně
proto, že občanská válka ve Spojených státech skutečně k polozapomenu-
tým válkám nepatří, nezůstává totiž jen předmětem intenzivního zájmu
amerických historiků a amerikanistů z jiných zemí, ale je právě ve svém
širším kontextu stále součástí politického diskurzu Spojených států. Ob-
jevily se také překlady, např. text *1400 dní. Válka Severu proti Jihu den po
dni*.¹⁹ Problematicke těsně spjaté s občanskou válkou pak věnuje pozornost
Markéta Křížová v práci o otrokářství v Americe.²⁰

Proč je ovšem americká občanská válka tak přitažlivá pro české autory
a vydavatele při jejich nezájmu o americké dějiny jako celek, zůstává otáz-
kou. Roli tu může hrát samozřejmě zmiňovaný román Margaret Mitchello-
vé a jeho filmové adaptace či parafráze dojmaví osudovým příběhem Scar-
lett O’Harové a Rheta Butlera generace čtenářek, ale možná také existence
CACWA – Czech American Civil War Asociacion, sdružení obdivuhod-
ných nadšenců, kteří v roce 1990, resp. 1993, kdy proměnili československý
spolek ve spolek český, institucionalizovali svůj zájem o vojenskou historii
do podoby společenství pořadajícího schůzky, výcviková setkání, soutěže,
rekonstrukce bitev a zájezdy na obdobné mezinárodní akce v Evropě i za
mořem. Někteří dělají svůj zájem o americkou občanskou válku s interesem
o války napoleonské či válku sedmiletou, jiní zůstávají jen u konfliktu z let
1861–1865. Pořizují si dobové uniformy, výzbroj i výstroj, píší do svého
občasníku *CACWA Tribune*,²¹ pečlivě studují příslušnou literaturu a sledují

17) Marek VLHA, Ženy ve víru americké občanské války, *Historický obzor. Časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie*, roč. 19, č. 3/4, 2008, s. 66–81.

18) Ivan BROŽ, *Hvězdy proti hvězdám (Americká občanská válka 1861–1865)*, Praha 2009.

19) Chris BISHOP, Ian DURY, *1400 dní. Válka Severu proti Jihu den po dni*, Brno 1998.

20) Markéta KRÍŽOVÁ, *Otroctví v Novém světě od 15. do 19. století*, Praha 2013.

21) Viz např. Karel ŘEZNIČEK, Dvacátý šestý pěší pluk dobrovolníků ze státu Wisconsin (1862–1865), *CACWA Times*, zvláštní číslo 1999?. V tomto případě se autorovi i čtenáři omlouvám, nejsem schopen titul ve své knihovně přes veškerou snahu najít, zřejmě jsem ho jako obvykle někomu půjčil, a v literatuře se objevují různá data vydání. Obrátil jsem se tedy na vzácného přítele Karla Řezníčka, jako už tolikrát v případě, kdy si nejsem v záležitostech americké občanské války ničím jist, a dočkal se obratem odpovědí dlouhým mailem, v němž mi s politováním sdělil, že příslušný skript také marně hledá a rokem vydání si také jistý není. Pak jsme si mailovali dále a nakonec napsal: „Už jsem si na 99 % jist, že ten 26th Wisconsin (!) jsem vydal roku 1999 – maximálně koncem roku předchozího, ale to jsem na 99 % vydal tu

webovou stránku asociace. Nelitují peněz na cesty po bojištích americké občanské války, jež absolvují, alespoň částečně, v příslušných stejnokrojích či přinejmenším s patřičnými pokrývkami hlavy. Jejich vědomosti jsou ohromující, znají bezpečně nejen jména vojáků a důstojníků jednotek Unie i Konfederace, standardizovanou výzbroj a výstroj oddílů unionistů i konfederovaných, ale i osobní zbraně důstojníků či nestandardní doplňky uniforem, jež si Custer nebo Crook pořizovali za vlastní prostředky ve snaze získat skutečně nejlepší nástroje zabíjení na trhu a trochu ozvláštnit jednotvárnou stejnokrojovou modř či šed. Kdyby pak na počátku 60. let 19. století už existovalo moderní číslování vojenských bot, určitě by ho ti největší nadšenci pečlivě registrovali pro každého jednotlivého pěšáka, kavaleristu, zákopníka či dělostřelce. Jsou vděčnými a náročnými čtenáři všeho, co o občanské válce vyjde, a proto se domnívám, že tvoří spolu se svými rodinnými příslušníky a přáteli nemalou část čtenářské obce výše zmiňovaných publikací. Léta je dávám za příklad pilného studia i uslechtilé záliby posluchačům anglistiky, kteří se mýlí v názoru, že ke kvalitnímu překladu či tlumočení není třeba znát ani historii, ani kulturu příslušné jazykové oblasti. Pokud pak Ahmad, Flegma či Yankee pošlou fotografie ze svých posledních manévřů či setkání nebo snímky dokumentující růst rodin a poslední číslo *CACWA Tribune*, prohlédnu a přečtu je přirozeně stejně důkladně jako odbornou literaturu k dějinám hispánského světa, který představuje hlavní oblast mého profesního zájmu. Pokud je pak dokonce přinesou po skončení pracovní doby svých občanských zaměstnání tesařů, zámečníků, instalatérů či zeměměřičů do mojí kanceláře, trávíme nad nimi hodiny, oni se zaslouženou pýchou, já potom v obdivu a s trochou závidí, ne že bych jim přitom tu nádheru pochopitelně nepřál. Samozřejmě za ta léta vím, že obě předchozí vydání *Války Severu proti Jihu* obsahovala pro specialisty z *CACWA* málo informací o rážích zbraní, jejich výrobních řadách, tabulkových i skutečných stavech jednotlivých setnin, regimentů a celých sborů bojujících u Gettysburgu či Shilohu nebo výzbroji říčních monitorů unionistů. Musím je ke své lítosti zklamat i ve třetím vydání. Doznalo sice jistého přepracování, pochopitelně rozšíření bibliografické poznámky o nové tituly, ilustrace jsme doplnili o půvabné ocelorytina a dře-

Mississippi a speciál měl být jeden ročně, ten o válce v Jižní Karolíně pak už nevyšel – stěžejní článek o Konfedačním městu hrdinovi byl pak v normálním NEWS, asi úplně posledním.“ (Archiv autora).

voryty z dobových publikací *Picturesque America*²² a *The American Conflict: A History of the Great Rebellion in the United States of America, 1861–1865*,²³ základní linie se však nezměnila. Válka zůstala i zde hlavně součástí proměny americké společnosti počátku druhé poloviny 19. století, na níž se přirozeně podstatnou měrou podílela. Potřeba válečných let zrodila řadu vynálezů, otevřela americkým ženám cestu do profesí vyhrazených do té doby výlučně nebo téměř výlučně mužům, zahájila, zejména díky zákonu o domovinách, přijatému právě ve válečných letech, období nebývalé populační expanze i masivního ekonomického růstu se spekuláčními skandály, korupcí a nakonec i s krizemi, v této dimenzi v historii Spojených států bez precedentu. Pomohla vytvořit společnost, která se pak na víc než půl století stala snem pro miliony přistěhovalců z jiných částí světa. Tyto skutečnosti jsou pro mne v této práci důležitější než způsob umístění důstojnických distinkcí nebo počet nábojů v sumce unionistického či konfедераčního pěšáka, přičemž však ani v nejmenším nezpochybňuji důležitost těchto maličkostí a hlavně zajímavost pro čtenáře milujícího detail či historika každodenního života. Naopak, tyto drobnosti prozrazující podle mého názoru o historii člověka možná víc než často spekulativní studie megatrendů a zákonitostí vývoje lidské společnosti a mají pro mne stejnou přitažlivost jako pro členy CACWA. Jim, přátelům z tohoto ctihodného sdružení, pro jejichž ochotu obětovat své zálibě nejen spoustu času a peněz i fantastické znalosti mám jen slova obdivu a uznání, se tedy omlouvám a doufám, že alespoň ostatní čtenáři najdou v knize jim dosud neznámé informace o jednom důležitém momentu dějin atlantického světa. Pokud by je potom ono období uchvátilo při čtení *Války Severu proti Jihu* natolik, aby hledali další poučení u odborníků z CACWA a stali se nakonec jejími členy, snad by mi odpustili moje pojetí této publikace i výše jmenovaní členové, či bývalí členové, této úctyhodné společnosti. Vám pak, pánové, i tady moje poklona.

Ve Skryjích, listopad 2016

Josef Opatrný

22) *Picturesque America; or the land we live in. A delineation by pen and pencil of the mountains, rivers, lakes, forests, water-falls, shores, cañones, valleys, cities and other picturesque features of our country*, II, New York 1874.

23) Horace GREELEY, *The American Conflict: A History of the Great Rebellion in the United States of America, 1861–1865*, I–II, New York 1865–67.

Prolog

14. dubna 1865. Čtyřletá válka amerického Severu a Jihu je zřejmě u konce. Generál Robert E. Lee²⁴ se před necelým týdnem vzdal svému šťastnějšímu protivníkovi Ulyssesu S. Grantovi²⁵ a jen největší pesimisté Severu a optimisté Jihu uvažují o možnosti pokračování bojů. Stále ještě nejsou k dispozici zprávy o dvou menších armádách – bude snad klást Johnston²⁶ odpor generálu Shermanovi²⁷? Nebo spíš uzná marnost dalšího odporu a vezme si příklad z postupu vrchního velitele armády Konfederace?²⁸

Realisticky uvažující vojenští odborníci i politikové na obou stranách sázejí jednoznačně na druhou variantu. Stejně se dívají na výsledek střetnutí i občané obou částí zneprátené Unie.²⁹ Grant opustil svoji vítěznou armádu. Přijel nakrátko do Washingtonu a je všude nadšeně vítán jako vítěz.

24) Robert Edward Lee (1807–1870), americký politik a generál. Na začátku občanské války odešel jako Virgíňan vzdor svému chladnému vztahu k otrokářství na Jih a vstoupil do armády Konfederovaných států amerických, kde pak zastával nejvyšší funkce. Na jaře 1862 stál v čele velení severovirgínských armád, od února 1865 byl vrchním velitelem konfедераčních ozbrojených sil. Dne 9. 4. 1865 kapituloval u Appomattox Court House před vojsky Unie, čímž byla válka rozhodnuta. Lee byl posléze amnestován, zbytek života strávil jako ředitel vojenské školy v Lexingtonu.

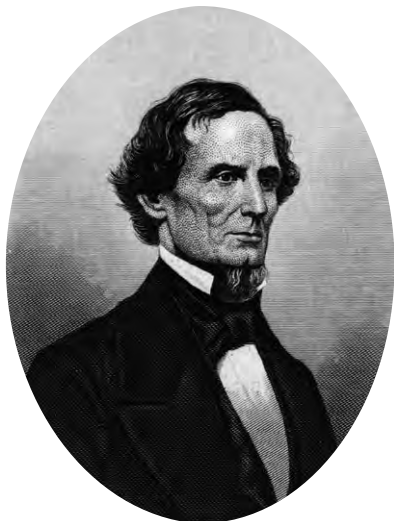
25) Ulysses Simpson Grant (1822–1885), americký voják a politik, republikánský prezident USA v letech 1869–77. Zasloužil se o vítězství Severu v občanské válce, od roku 1863 vrchní velitel unionistické armády, od 1866 armádní generál. Pro jeho neústupnost vůči nepříteli za občanské války se mu dostalo přezdívky „bezpodmínečný Grant“. Méně úspěšné už bylo jeho prezidentské působení spojované v druhém volebním období i s korupčními skandály.

26) Joseph Eggleston Johnston (1807–1891), americký generál konfедераční armády.

27) William Tecumseh Sherman (1820–1891), americký generál. V občanské válce bojoval po boku generála Granta na straně Unie a patřil k nejschopnějším velitelům. V letech 1869–84 byl vrchním velitelem armády USA.

28) Konfederace, zkrácený název pro Konfederované státy americké (Confederate State of America), spolek jižních otrokářských států v občanské válce v USA v letech 1861–65. Patřily k ní postupně následující státy: Jižní Karolína, Mississippi, Florida, Alabama, Georgiá, Louisiana, Arkansas, Texas, Virginie, Severní Karolína a Tennessee.

29) Unie (Union), zkrácený název pro Spojené státy americké. V době občanské války v USA v letech 1861–65 po odtržení 11 států synonymum pro Sever.



Jefferson Davis



Abraham Lincoln

Má se spolu s Lincolnem³⁰ zúčastnit představení veselohry *Náš americký bratranec* v jednom z washingtonských divadel. Oba si chtějí aspoň na chvíli odpočinout od napětí, trvajících vlastně celé čtyři roky, a zapomenout na složitou budoucnost. Válka sice končí, ale politiky i prosté obyvatele Unie čeká těžká práce. Hospodářství na Jihu je rozvrácené, Sever se bude muset přeorientovat z válečné výroby na mírový život. Nikomu není zcela jasné, jak bude vypadat poválečné uspořádání země. Stanou se severané pány Jihu? Změní se jižní státy Unie v území ovládané bývalými otroky? Dostanou černoši skutečně všechna občanská práva a budou mít možnost uplatnit se ve společenském, politickém i hospodářském životě?

Není žádným tajemstvím, že na Severu existují vlivné skupiny, jejichž programem je tvrdý postih všech, kdož se účastnili rozbití Unie – secese³¹ Jihu. Kolují zprávy o připravovaných zákrocích proti konfederálním politikům i vojákům, starý Jih přestane nesporně existovat. Miliony bývalých

30) Abraham Lincoln (1809–1865), americký politik, původním povoláním právník, v letech 1861–65 prezident USA.

31) Secese (odtržení), vystoupení jižních otrokářských států z Unie, vedlo k vytvoření Konfederovaných států amerických a k občanské válce.